

МЛАДИ ЕЗИКОВЕДИ НА СТРАНИЦИТЕ НА СПИСАНИЕ „БЪЛГАРСКИ ЕЗИК“

ТАТЯНА АЛЕКСАНДРОВА

ИНСТИТУТ ЗА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК „ПРОФ. ЛЮБОМИР АНДРЕЙЧИН“

ПРИ БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

t_alexandrova_@mail.bg

През 2026 година списание „Български език“ отбелязва своята седемдесет и пета годишнина. Списанието встъпва в юбилейната си година с книжка първа, която включва статии на млади езиковеди, докторанти и постдокторанти.

В статията на Цветелина Ангелова „Концептът *индивид* в българските пословици и поговорки“ се разглеждат фразеологизми, пословици и поговорки, свързани с концепта *индивид*. Представят се различните репрезентации на този концепт в семантичен и в прагматичен аспект. Екскерпираните паремии са групирани според концептуалните признаци, които са залегнали при образуването им, и представят българската езикова картина на света.

Робертино Стоилов разглежда „Атмосферното явление *роса* като сакрализирана природна влага: номинация и културна семантика в българската традиция“. Изследването се базира на широк корпус от етнографски, фолклорни, митологични и лексикографски източници и прилага етнолингвистичен подход, разкриващ устойчивите семантични модели, които структурат представите за росата в българската езикова картина на света. Атмосферното явление *роса* се интерпретира като културно и езиково осмислен феномен в българската традиционна култура. Анализът е съсредоточен върху неговата номинация, лексикално поле и процесите на вторична културна семантизация, чрез които природната влага се превръща в устойчив културен знак.

© ТАТЯНА АЛЕКСАНДРОВА, 2026

Тази статия в списание „Български език“ е с отворен достъп и се публикува под международния публичен лиценз Creative Commons Attribution 4.0 International (Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International – CC-BY-NC-ND 4.0).

Статията на Теодора Кръстева е на тема „Концептът *мотивация* в представите на съвременния българин (на базата на анкетен материал)“. Анализът се основава на данни от анкети от затворен и отворен (асоциативен) тип, чрез които се установяват съвременните представи на българите за концепта *мотивация*. Разглеждат се както общите особености, така и и различията във възприятието между мъжете и жените. Извежда се обвързаността на мотивацията с желанието, постигането на целите и успеха.

Жанета Златева изследва „Случаи на колебание в употребата на главни и малки букви при чужди съставни собствени имена и при имена, образувани по чужд езиков модел в българския език“. Статията представлява принос към изясняването на актуалния проблем за писането на главни и малки букви при съставни собствени имена в ситуацията на тяхното активно навлизане и употреба в български. Описват се проблемните случаи, в които нормата за употреба на главни или малки е разколебана, и се анализират езиковите и екстралингвистичните фактори за колебанията и грешките.

Деян Драганов проследява „Историческо развитие на наказателноправната терминология в българския език“, като откроява пет основни периода – средновековен, османски, новобългарски, социалистически и съвременен. Привеждат се примери от стари юридически текстове, от които се извличат термините, означаващи понятия от областта на наказателното право.

Анна Ст. Лазарова представя резултатите от изследване на тема „Частите *море*, *мори* и *мари* между фамилиарността на всекидневното общуване и поетиката на фолклорния текст. Съпоставка между гръцки и български“. Разглеждат се прагматичните и културните функции на три апелативни частици, емблематични за българските фолклорни текстове, но характерни и за всекидневното общуване. Прави се съпоставка на употребите им в новогръцки и в български – в спонтанната устна реч и в народните песни. Изследването се ситуира в полето на етнопрагматиката, а наблюденията се базират на примери от речници, интернет, лингвистични корпуси, художествена литература и сборници с народни песни.

Публикуваните в книжка първа на списание „Български език“ изследвания на млади езиковеди, доказват плодотворната връзка между традиционни и иновативни подходи при анализа на етнолингвистични, прагматични, исторически и съвременни аспекти на българския език.

✉ Доц. д-р Татяна Александрова

Секция за съвременен български език

Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“

при Българската академия на науките

бул. „Шипченски проход“ 52, бл. 17, 1113 София, България